

Beslut i namnämnde

Sökande:

Beslut

Med stöd av 13 § första stycket 1 och 6 samt 14 § andra stycket namnlagen beslutar PRV att inte godkänna Kjaersgaard som gemensamt efternamn för sökandena samt beslutar att godkänna namnet Kaevergaard som gemensamt efternamn för sökandena.

Ärendet

Ärendet avser begäran om godkännande av efternamnet Kjaersgaard som gemensamt efternamn för sökandena.

PRV avslog sökandenas begäran i ett beslut av den 4 oktober 2007. Beslutet överklagades varefter ärendet återförvisades till Patent- och Registreringsverket i ett beslut av den 27 maj 2008.

Sökandena har därefter i första hand yrkat att de ska få anta namnet Kjaersgaard som gemensamt efternamn. I andra hand har sökandena yrkat att de ska få anta efternamnet Kaevergaard, med stavningsalternativet Kaevergårdh, som gemensamt efternamn.

Sökandena har i allt väsentligt anfört följande till stöd för sitt yrkande i första hand. Med hänsyn till att Kjaersgaard burits och alltjämt bärs som mellannamn i [REDACTED] släkt föreligger synnerliga skäl för dem att byta till Kjaersgaard som efternamn. [REDACTED] bär i dag namnet Kjaersgaard som förnamn, hon har i praktiken använt namnet Kjaersgaard tillsammans med [REDACTED] sedan 1995, namnet Kjaersgaard har burits av minst tre generationer i rakt nedstigande led under de senaste 100 åren och släktnamnet Kjaersgaard kommer att dö ut med [REDACTED] och hennes syster på deras släktgren om namnet inte beviljas [REDACTED] som efternamn. I Danmark är mellannamn att anse som efternamnsliknande och enligt dansk rätt kan mellannamn ärvas och tas som efternamn utan särskilda villkor. Namnet har burits som förnamn i Sverige inte för att [REDACTED] eller hennes släktingar önskat det, utan för att de svenska namnreglerna ansetts föreskriva det. Kravet att namnet ska ha burits som efternamn ska inte tolkas så strikt att endast svenska efternamn är möjliga att godkänna. Det avgörande är att namnet är jämförbart med svenska efternamn och att alltså en likabehandling sker.

Namnet Kjaersgaard är de facto ett släktnamn, namnet har bl.a. burits av [redacted] mormor som ett danskt mellannamn, namnet bärs av [redacted] mamma, mammans bror, [redacted] syster, samt av danska släktingar. Namnet markerar släktskap i hela den danska grenen av [redacted] familj och namnet är, både med danskt och svenskt språkbruk, tydligt efternamnsklingande och inte alls ett förnamn till sin natur. Namnet är till sitt ursprung ett danskt mellannamn och danska mellannamn är till sin karaktär namn som anger släktskap. Danska mellannamn kan föras från generation till generation och danska mellannamn kan tas som efternamn utan särskilda villkor enligt dansk namnrätt. [redacted] skulle utan närmare prövning kunna anta namnet Kjaersgaard som efternamn enligt dansk lag. Namnet är därmed jämförbart med ett svenskt efternamn.

I förarbetena till namnlagen sägs inte att det måste vara efternamn i svensk bemärkelse. Tvärtom talas allmänt om namn i slakten, d.v.s. namn som inte särskilt utmärker en enskild person utan som anger släktsammanhanget. De tillämpande myndigheterna måste ha viss frihet att i praxis pröva det i förarbetena angivna kravet i ljuset av den samhällsutveckling som har skett.

Sökanden har vidare anfört att ett beslut att inte godkänna namnet Kjaersgaard skulle stå i strid med artikel 8 och artikel 14 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Ett avslag på grund av att namnet Kjaersgaard inte har burits som efternamn utan som mellannamn och förnamn skulle mot bakgrund av alla de övriga omständigheter som föreligger i aktuellt fall, inte minst den omständigheten att släktnamnet dör ut, utgöra ett oproportionerligt intrång i rätten till namn. Det blir än mer tydligt när man beaktar att namnet inte burits som förnamn för att [redacted] eller hennes släktingar önskat det, utan för att de svenska namnreglerna ansetts föreskriva det. Ett avslag skulle också vara diskriminerande eftersom PRV i ett sådant fall utgår från svenska förhållanden och kräver ett svenskt efternamnsbruk och därmed inte beaktar danskt bruk av mellannamn och att dessa är efternamnsliknande och dessutom kan omvandlas till efternamn.

Därutöver är EG-rätten i vissa fall direkt tillämplig i namnärenden, se gemenskapsdomstolens dom den 2 oktober 2003 i mål C-148/02. EG-rättens direkta effekt i namnfrågor torde visserligen förutsätta att ett fall innehåller formella gränsöverskridande omständigheter såsom att den enskilde är medborgare i båda stater. Det är emellertid rimligt att de nationella myndigheterna ska anpassa sin prövning till om namnbyten skulle vara acceptabelt i den stat varifrån namnet härstammar även i det fall det inte är fråga om dubbla medborgarskap eller liknande, men där det ändå finns omständigheter som har en tydlig och reell anknytning till en annan medlemsstat.

[redacted] har, som det får förstås, anfört att han har en rätt att erhålla namnet Kjaersgaard då han är gift med [redacted]

Till stöd för vad sökandena har anfört har i ärendet ingivits personbevis, utdrag ur dansk kyrkobok, samt utdrag ur danskt register.

Efter att ärendet återförvisats till PRV har PRV som hinder för godkännande av namnet Kjaersgaard anfört att namnet redan finns som efternamn samt att namnet är lätt förväxlingsbart med de befintliga efternamnen Kjærsgaard (3st),

Kärrsgård (6st), Kjærsgård (10st), Kaas Kaersgaard (1st mellannamn), Kaersgaard (8st), Kjærsgaard (1st mellannamn), Kjersgaard (1st mellannamn), Kjaersgaard Svensson (1st), Kjærsgaard (5st), Kiersgaard-Hansen (1st), Kjaeersgaard (1st), Kjersgaard (4st), Kjaersgaars (2st mellannamn), samt lätt förväxlingsbart med de befintliga firmorna Travtränare Preben Kjaersgaard och Aktiv Förvaltning K Kaersgaard. PRV har vidare anfört att synnerliga skäl inte föreligger eftersom det sökta namnet inte burits som efternamn i rätt uppstigande led inom de senaste ca 100 åren, samt att den omständigheten att namnet tidigare burits som mellannamn inte kan anses utgöra sådana synnerliga skäl som krävs för godkännande av namnet som efternamn för sökandena.

Skäl

Av 13 § första stycket 1 namnlagen framgår att som efternamn inte får godkännas namn som lätt kan förväxlas med ett efternamn som någon annan enligt lag bär eller har rätt att bära, av 6 punkten samma lag framgår att som efternamn inte får godkännas namn som lätt kan förväxlas med någon annans här i riket skyddade firma eller varumärke eller ett annat kännetecken som har inarbetats för någon annan i en näringsverksamhet här i riket.

Av 14 § andra stycket namnlagen framgår att ett byte till ett efternamn kan ske utan hinder av 13 § endast om det finns synnerliga skäl.

Artikel 8 i Europakonventionen

1. Var och en har rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens.
2. Offentlig myndighet får inte inskränka åtnjutande av denna rättighet annat än med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till statens säkerhet, den allmänna säkerheten, landets ekonomiska välbefinnande eller till förebyggande av oordning eller brott eller till skydd för hälsa eller moral eller för andra personers fri- och rättigheter.

Artikel 14 i Europakonventionen

Åtnjutandet av de fri- och rättigheter som anges i denna konvention skall säkerställas utan någon åtskillnad såsom på grund av kön, ras, hudfärg, språk, religion, politiskt eller annan åskådning, nationellt eller socialt ursprung, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd eller ställning i övrigt.

PRV:s bedömning

Namnet Kjaersgaard finns som efternamn i Sverige. Det finns för närvarande 49 stycken bärare av namnet. Namnet Kjaersgaard är vidare lätt förväxlingsbart med de befintliga Kjærsgaard (3st), Kärrsgård (6st), Kjærsgård (10st), Kaas Kaersgaard (1st mellannamn), Kaersgaard (8st), Kjærsgaard (1st mellannamn), Kjersgaard (1st mellannamn), Kjaersgaard Svensson (1st), Kjærsgaard (5st), Kiersgaard-Hansen (1st), Kjaeersgaard (1st), Kjersgaard (4st), Kjaersgaars (2st mellannamn). Slutligen är namnet Kjaersgaard lätt förväxlingsbart med de befintliga firmorna Travtränare Preben Kjaersgaard och Aktiv Förvaltning K Kaersgaard. Hinder mot att godkänna namnet Kjaersgaard föreligger därmed enligt 13 § första stycket 1 och 6. Namnet Kjaersgaard kan därför godkännas som efternamn för sökandena endast om det föreligger synnerliga skäl.

I förarbetena till namnlagen, proposition 1963:37 s. 99, anges som exempel på särskilda fall när starka skäl att tillåta namnbyte kan anses föreligga att en person under lång tid faktiskt burit ett visst namn får formell rätt att bära namnet eller att en person förvärvar ett namn som tidigare burits i hans släkt. Vid återupptagande av i slakten tidigare buret efternamn föreligger enligt praxis synnerliga skäl om namnet har burits som efternamn i rätt uppstigande led inom de senaste ca 100 åren och har förekommit som efternamn i åtminstone två generationer. Att namnet burits som mellannamn i slakten i rätt uppstigande led under lång tid har inte ansetts utgöra sådana synnerliga skäl som krävs för godkännande av namnet som efternamn, se Patentbesvärslagens avgörande i mål nr 00-071. Av vad sökandena har anfört framgår att namnet Kjaersgaard i Sverige bärs som förnamn av ~~██████████~~ och släktingar till henne samt att namnet i Danmark bärs som mellannamn av släktingar till ~~██████████~~. Av vad som framkommit i ärendet bärs dock inte namnet, och har inte heller burits, som efternamn i slakten i Danmark eller i Sverige. Att ~~██████████~~ i Danmark utan närmare prövning skulle ha kunnat anta namnet Kjaersgaard som efternamn enligt dansk lag medför inte att mellannamnet är att jämställa med ett svenskt efternamn. Eftersom namnet inte har burits som efternamn i slakten vare sig i Danmark eller i Sverige föreligger inte sådana synnerliga skäl som krävs för godkännande av namnet Kjaersgaard som efternamn för sökandena.

Vad sökanden anfört om att ett avslag avseende namnet Kjaersgaard skulle stå i strid med artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna medför inte någon annan bedömning. PRV:s bedömning är att varken de regler, eller den praxis som utvecklats inom namnrätten, och som ligger till grund för aktuellt beslut, skulle utgöra ett oproportionerligt intrång i rätten till namn.

Inte heller vad sökanden anfört om att ett avslag också skulle vara diskriminerande enligt artikel 14 i konventionen medför en annan bedömning. Som framgår ovan krävs enligt gällande praxis inte att det är fråga om ett svenskt efternamnsbruk, även bruk som efternamn i t.ex. Danmark skulle av PRV vägas in i en bedömning av om synnerliga skäl föreligger i ett namnämde enligt 14 § namnlagen.

Vad slutligen gäller tillämpningen av EG-rätten och frågan om likabehandling har PRV bedömt frågan om namnbyte på ett sätt som är i överensstämmelse med hur PRV bedömer samma omständigheter i andra ärenden. Det föreligger inte skäl att behandla sökandens begäran om namnbyte på annat sätt eftersom ~~██████████~~ inte har dubbelt medborgarskap och det inte heller har framkommit andra skäl som medför att det aktuella ärendet ska behandlas olíkt andra namnämnden där sökanden har enbart svenskt medborgarskap.

Något hinder för PRV att godkänna namnet Kaevergaard som gemensamt efternamn för sökandena föreligger däremot inte. Ett gemensamt namnbevis för sökandena kommer därför att utfärdas.

Anne Gustavsson